

PREȚUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2-40 "
 Anul de Dumneică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Anul de al pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Dealul Porumbăneșilor 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 trație.
 Mulțumite publice și Locu-
 șchi costă fiecare litr 20 B.
 Manuscrise și se tre-
 gotează.
 Felicită pentru oraș și
 comitat 302.

„Acontişti”

Din întâmplare am dat zilele acestea peste un număr dintr-o revistă economică, ce apărea pe la anul 1874. Pe întâia pagină, în așa numitul »Cătră P. T. noștri cititori«, sânt investmântate în haina ortografiei cipariene, stăpânitoare pe atunci, următoarele șire:

»Indată ce acest organ al poporului a ieșit în public, spre îmbărbătarea și ajutoarea economilor noștri, un număr frumos de inteligență română a alergat spre îmbrățișarea lui; zicem îmbrățișarea lui, pentru că durere a rămas numai îmbrățișarea dar nu și spriginirea lui materială, și anume nici a 1/4 parte dintre prenumerații nu au răspuns prețul de prenumerațiune, ci au cerut à conto, promițând solvirea pe mai târziu. Noi, nepățiți și ușori de credință, am primit toate ofertele, și ce a urmat de aici? Aceea că în prezent avem afară pe la domni abonenți o sumuliță restantă de vre-o 2000 fl. (cu litere grase) de pe acești doi ani. O sumă aceasta, pe care noi nici decum nu o putem suporta«.

M'am gândit: dela 1874 până astăzi gazetăria noastră a evoluat mult. Avem în gazete o limbă românească mult mai curată, mai sănătoasă, mai aproape de forma literară, o mulțime de chestiuni de interes obștesc se sulează în ele, sfera lor de activitate e cu mult mai largă decum a fost pe la 1870. Chiar cititorii s'au înmulțit bi-nișor.

Ceva însă a rămas, până azi, permanent în dezvoltarea ziaristicii noastre: enormele greutateți de editură. Și la baza acestei greutateți, neobișnuite la popoare cu o cultură mai veche, a rămas asemenea permanentă în strecorarea anilor, lipsa simțului de datorință a abonenților noștri.

Plătirea la termen a abonamentului e pentru foarte mulți intelectuali români, de foarte puțină însemnătate. Simțul datorinții, a angajamentului ce și-a luat, în chestia plătirii punctuoasă a prețului unei foi, se pare nedesvoltat și acum. Abia este o sfărâmtură din acest simț al datorinții, și ne liniștește tot așa de puțin, ca, de-o pildă, contul ce-l avem la cizmar sau la croitor.

Lipsa acestui simț a făcut ca presa noastră nici până astăzi să nu poată ajunge la o înflorire. A făcut ca evoluția ei să fie înceată, și, în multe privințe unilaterală. Vecinica seninătate a abonatului român a ucis în fașe nenumărate porniri frumoase, cari începură să înmugurească în deosebite reviste și ziare, moarte înainte de vreme. Dacă ar fi fost sprijinite jumătate numai din organele noastre de publicitate, câte au cutezat să se nască, astăzi, ziaristica noastră, în formă politică, economică ori literară, ar fi la un nivel cu mult mai înalt. Societatea ziaristilor, care nu mai dă Dumnezeu să se poată porni la muncă, ar exista credem, de mult.

Cititorii ar fi mai numeroși, chestiile politice, culturale, economice, ar frământa mai multă lume.

Puterea conștiinții noastre naționale ar fi mai mare, și ne-ar fi, azi, razimul cel mai puternic. Dar, de când există la noi ziaristică, editorii, cari în cele mai multe cazuri au fost și redactorii foilor noastre, au fost siliți mereu să trimită foarte multe exemplare »à conto« cum spune întristatul editor din citatul de mai sus. Ori cât s'au chibzuit deosebiții diriguitori ai gazetelor noastre, n'au putut stârpi sămânța acestor acontişti. Măsurile ce s'au luat, în cursul vremii, împotriva lor n'au avut decât darul să-i iriteze, să-i zgădăre la ambiția lor personală. Li-se cerea, după ce ei, de bună voie s'au angajat, să sprijinească cu banul lor o întreprindere publică, »acontiștii« vedeau însă totdeauna o urmărire personală a lor, de câte ori li-se cerea taxa, se mâniiau, și nu numai că nu abonau foaia și pe mai departe, ci nu mai voiau să știe nici de prețul ei, datorit de un an-doi. Și, mi-se pare, cam așa stăm chiar azi cu acești acontişti.

Dacă vom cerceta puțin mai adânc ușurătatea cu care trec mulți peste plata cinstită a abonamentelor, vom vedea că nici nu se poate altfel.

O parte însemnată a publicului nostru care abonează ziare, nu le citește. Sânt de aceia cari, pentru ochii lumii, vreau să aibă în casă și o gazetă românească. Sânt alții, cari abonează un ziar pentru nevastă sau pentru fată, ca să se mai distragă în monotonia cutărui sat, sau a unui orașel. Ei, stăpânul, nu citește. Are alte ocupații, ori, chiar când citește desfășură foaia ungurească, unde »vin noutățile mai curând«. El, stă-

POIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Pământul și Cometa *).

De Carol Ewald.

Istorieara, ce-am de gând s'o spun, e din cale afară de interesantă. Căci se desfășoară într'un răstimp de câteva sute de ani, așa că un biet muritor, care și-ar începe viața deodată cu istorioara asta, și-ar dormi somnul de veci deja cu mult înainte de a-și ajunge ea sfârșitul, ba chiar înainte de-a fi intrat în adevărata ei ogașe.

Se mai petrece istorioara asta afară, în Univers.. acolo unde plutesc stelele și unde frigul e atât de aspru, încât cel mai gros palton de iarnă nu te scutește împotriva-i nici cât o cămășuță scurtă. Și e atât de mare Universul, încât nimeni nu-i poate da vre-o tălmăcire în vorbe.

*) Dau în traducere românească această povestire a poetului danez C. Ewald, pentru originalitatea și drăgălășia ei, și pentru ușurința și vioiciunea, cu cari ne lasă să pătrundem interesante probleme de știință. Și mai e povestirea asta moralizatoare și educatoare, căci cititorul va afla în ea ascuțituri fine îndreptate împotriva unor stări și indivizi de azi. Bucata, ce-o traduc, și altele de felul ei sânt adunate în volumul, »Natura povestește«; a apărut și în nemțeste: »Mutter Natur erzählt«. Kosmos, Stuttgart, 4 M. 80 Pf., Recomand tuturor acest volum, și-mi exprim dorința, ca scriitorii recunoscuți să-l tălmăcească pe românește.

Narcis.

Ei, dar asta n'are a face. C' chiar de l'ar putea cineva tălcui, nu l'ar înțelege ceilalți.

Afară în întinderea nețărmurită se învârtea Pământul în jurul Soarelui, după-cum s'a învârlit de atâtea mii de ani până în zilele noastre. Se învârtea fără contenire, și altcineva să fi fost în locu-i de mult l'ar fi luat ametelele.

Pământul însă se obicinuisse cu acest turneu, ce mistuia un an încheiat; și de îndatăce isprăvea o învârtire, s'apuca de cea următoare.

Și se mai rostogolea Pământul în aceeași vreme și în jurul său, întocmai ca un cățeluș, care și pafugă în prostie coada proprie. Pentru drumul asta însă Pământul avea nevoie numai de douăzeci și patru de ore; și-l făcea numai pentruca Soarele să-i lumineze deopotrivă toate fețele. Căci pe partea întoarsă dinspre Soare, se lăsa în totdeauna noapte adâncă. Și dacă Pământul ar întoarce spre Soare veșnic numai Europa, Asia și Africa, oamenii din America n'ar mai părăsi patul.

N'avea prin urmare Pământul tocmai puține griji și afaceri; și pe lângă astea trebuia să ia seamă și de Lună.

Iar dacă tocmai veni vorba, Luna — firește — putea singură să-și poarte grijile. Căci n'avea altceva de făcut, decât să se învârlă în jurul ei, taman ca Pământul, și-afară de asta și în jurul Pământului, cum se rostogolea Pământul împrejurul Soarelui. Ea era însă cu mult mai mică decât Pământul și n'avea încotro, trebuia să tacă. Iată de ce-i grăia Pământul întotdeauna cu un dispreț suveran și de ce Luna — la rândul ei — îl înțepa și-l necăjia necontentit.

Nu-i vorba, mai avea hărțuiala asta și-un alt motiv; căc erau așa de aproape unul de altul, iar celelalte stele erau atât de îndepărtate, încât nu puteau flecări cu ele. Și dacă doi tovarăși sânt nevoiți să stea împreună o vecie, nu-ți trebuie multe, să devii arțăgos și încăpăținat.

Luna era plină regulat odată într'o lună. Și-atunci rânjea din măruntaiele inimii, așa de cu poftă, încât Pământul se înfuria întotdeauna.

»Ian'te uită numai la acest trabant de compătimit, cum străuce!« — zicea Pământul. »Iși închipuie, că ar fi cel puțin o stea fixă«.

Iar Luna-i rânjea în față, pân' ce-i dedea mâna să fie plină. Dar numai scurtă vreme era plină. Fața i-se lungea noapte de noapte; și părea că vine deadreptul dela o benchetuială strașnică. În sfârșit dispărea cu totul; reîntoarcea însă îndată, se mărea pe zi ce mergea, până ce era iarăși plină.

»Te poți ținea după mine?« — o întrebă Pământul.

»Firește că mă pot« — răspunse Luna.

»Sper că observi cu acuratețim timpul«, — continuă Pământul. »Griji, nu cumva să uiți: pân' ce mă învârl eu odată în jurul Soarelui, tu ai să alergi de treizeci de ori împrejurul meu. Înțelesu-m'ai?! Altfel aduci calendarul în neorânduială«.

»Am hoinărit cu mult prea mult, tu Planetă răutăcioasă și bătrână, decât să nu știu deja ce-am să fac«, — se slobozi Luna în cheltuială; pentrucă în ziua asta era iarăși plină și cu astfel de pilejuri vorbea fără fără perdea.

Dar mai pișca și n'țepa ea Pământul și n'nt'al chip. Atrăgea câte-odată o cantitate așa de mare

pânul, n'are nici o legătură cu ziarul românesc, pe care poșta i-l aduce regulat. Nu i prieten. Nu-l așteaptă cu nerăbdare. Când în vr'o zi nu-i vine, nu-i simte lipsa. Poate chiar să-și sisteze apariția de pe partea lui, nu va întreba ce-i cu ziarul?

Pentru că nu-i legătură sufletească între el și ziar. Simte abonatul român rău plătit, aceasta răceală și înstrăinare. Dar nu-l neliniștește, până nu vine proprietarul să-i ceară chiria ziarului. Atunci se simte înțepat. Întâi pentru că trebuie să deie banul pentru ceva ce lui nu i-a fost de folos. A doua oară pentru că numai pentru că acum simte adevărul: că nu-i prieten cu gazeta română, el abonatul e de vină. Numai așa se poate tâlcui marea susceptibilitate a abonatului român rău plătit.

De câte ori îl faci atent de neplătirea prețului foii, de neîmplinirea unei datorințe de ordin material, i-se pare că-l faci atent și de neîmplinirea datorinței lui de ordin sufletească evoluția spiritului românesc. Nu mărturisește, dar simte că ai dreptate, și se mânie.

Credem că toți editorii de ziare românești ar putea adevări afirmația noastră. Publicul care se interesează de foaie, care o așteaptă ca pe un prieten, ca pe un sfătuitor, ori și numai pentru recreare, e cel mai bun plătit. Dela astfel de oameni, când nu pot plăti la termen, vin la administrația foilor, înainte de a se apropia termenul plății, scrisori ca aceasta »In Iunie nu pot plăti abonamentul, rog să așteptați până în Iulie în 5«.

Editarea unui ziar la noi, se face cu multe și mari greutăți. Aceia din publicul nostru, cari știu că nu-i interesează ziarul românesc, pentru că sufletul îi străin cu totul de el, sau e prea puțin mlădios ca să-și poată îndeplini o datorință pur formală, — ar fi bine, pentru înaintarea ziaristicii noastre să nu mai aboneze gazetele noastre. Ca să lipsească odată din foile noastre acel odios: »Domnii cari nu și-au achitat etc.«, și pentru ca o gazetă să poată

înainta sprijinită nu pe banul ce s'ar putea da, ci pe cel ce se dă de fapt. Altfel razimul ei material e numai închipuire, care, uneori, se răzbună amar.

«Astra» și prelații noștri. Episcopul Caransebeșului P. Sf. Sa Dr. Miron E. Cristea a adresat clerului și obștei din dieceza Caransebeșului o circulară calduroasă, invitându-i să sprijiniască acțiunea de luminare a poporului român pornită de «Asociația» din Sibiu — înscriindu-se membri ai acestei instituții culturale. În vederea scopului P. S. Sa a distribuit preoțimei și listele pentru a se induce în aceste membrii ajutători, cari liste preoții sânt îndatorați a le transpune apoi biroului «Astrei» la Sibiu.

Și ceilalți episcopi ai noștri de ambele confesiuni?

Audiența banului Croației. Din Viena se telegrafează că banul Croației Tomasic a fost primit azi în audiență de către Maj. Sa. Audiența a durat aproape o oră.

Banul Tomasic a raportat Maj. Sale despre situația din Croația. Proporțiile Banului cu privire la aplanarea crizei interne au fost încuviințate.

Schimbare în ministerele comune? Din Viena se anunță: În vremile din urmă în repețite rânduri a fost vorbă, în presa vieneză, despre apropiata demisie a ministrului comun de război Schönai h. Presa guvernamentală tot de atâtea ori a grăbit să dea acestor știri o desmințire categorică. În numărul său de azi »Vaterland«, care își primește inspirațiile din anturajul moștenitorului de tron, anunță din nou că Schönai h va fi înlocuit încă în cursul acestui an, de oarece a pierdut încrederea unui factor hotărâtor.

În acelaș timp se vorbește și despre o apropiată demisie a ministrului de externe contele Aehrenthal. »N. Wiener Journal« primește din Paris știrea că în cercurile di-

plomatice și guvernamentale franceze se știe cu pozitivitate că Aehrenthal în curând își va da demisia și va fi înlocuit prin contele Thun sau fostul ministru-președinte austriac Gautsch. Se zice că motivele cari determină demisia contelui Aehrenthal sânt a se căuta în procesul Friedjung, din care ministerul nostru a ieșit bătut. Acum s'au adus din nou în discuție documentele falsificate ale aceluia proces cu anume scop de-a reinvia lipsa de precauțiune și conștiințiozitate a ministerului nostru de externe.

În orice caz o schimbare n'are să surpindă pe nimeni.

Delegațiunile. Ședința delegațiunii ungare n'a adus nimic nou. Deputații ungari au grăbit toți la Budapesta, pentru a lua parte la ședința Camerei deputaților, așa încât numai puțini membri — magarați — au luat parte la ședința delegațională ungară.

Ședința delegațiunii austriece a fost mult mai sgomotoasă. Deputatul Sustersich l-a atacat pe ministrul comun de finanțe baronul Burian, pentru politica sa financiară în Bosnia și a prezintat împotriva lui o moțiune de neîncredere, motivându-o într'un discurs lung.

Guvernul a intervenit însă pe lângă membrii delegațiunii și moțiunea a fost respinsă.

O cucerire a Croaților.

Apele ostenite ale politicii ungurești sânt puse pe neașteptate într'o vie agitație de o nouă izbucnire a crizei de care nu pot să se însănătoșeze relațiile de drept constituțional între Ungaria și Croația. Energia și statornicia Croaților a convins în cele din urmă pe membrii guvernului actual, că drepturile firești odată cucerite, nu mai pot fi smulse cu nici o putere din lume dela un popor demn și conștient.

Noua izbucnire a crizei ungaro-croate prezintă momente pline de interes și foarte caracteristice pentru zădărnicia oricărei ten-

de apă de pe-o față a Pământului, încât aici apa era foarte ridicată, pe când în cealaltă parte era cu mult mai joasă. Se întâmpla atunci, ca într'un loc apele să iasă din albiile lor, dând loc la sumedenii de nenorociri, iar într'alt loc corăbiile să se 'nglodeze în nisip ori să se spargă. Și oamenii, cari aveau de păgubit și de suferit pe urmele ei, strigau și blestemau, că nu mai e de viețuit pe acest Pământ afurisit. Faptul ăsta însă atingea de tot dureros Pământul, și cu drept, căci el era nevinovat; și de-aceia se cătrănea și mai rău împotriva tovarășei sale.

»Iarăș e plină ticăloasă«, — înjura Pământul. — »Mi ar plăcea să știu la urma urmelor, ce rost or mai fi având și alergăturile ei neînțelese?«

Cam în felul ăsta se certau și se hărțuiau Pământul și Luna, în vreme ce un an se scurgea după celalalt în albia vremii și fiecare-și căuta de drumul, ce-i era destinat. Jur împrejur pribegeau celelalte stele cu necazurile și frământările lor. Iar în mijlocul a toate lucea de-asupra tuturora Soarele.

Într'o bună zi — era prin Martie — se apropie o stea pribegă, străină, plutind prin spațiul fără de margine.

N'o mai văzuseră până atunci nici Pământul, nici Luna; și au înholbat niște ochi mari, când au zărit-o. Și nu semăna cătuși de puțin cu celelalte stele; căci avea o trenă lungă, strălucitoare.

»Cine-o mai fi și ștregărița asta, de cutrieră lumea 'n lung și 'n larg?« — întrebă Pământul.

»De când sânt n'am mai văzut așa o figură!« — răspuse Luna.

Și cât pe-aci să stea amândoi țintuiți locului, într'atât erau de surprinși. Steaua venetică se apropia tot mai mult înspre ei; și Pământul avu o clipă de groază, c'o să se izbească 'n el. Când venetica ajunsese destul de aproape, ca s'o poată agrăi, Pământul îi și strigă:

»Fă!... Allo! Ce gând te-aduce 'n țara asta și ce cauți pe cărăruia mea? Cine ești? De unde vii și 'ncotro îți drumul?«

»Prea multe întrebări îmi pui deodată«, — zise străina.

»Cine ești?« — se grăbi s'o întrebe iarăș Pământul.

»Sânt numai o mică Cometă«, — fu răspunsul stelei. — »Dar tu cine-mi ești?«

»Eu sânt Pământul, după cum vezi. — Va să zică știi acuma pe ce plaiuri rătăcești?«

»Drept vorbind nu mă pot orienta de loc«, răspuse Cometa. »Ținutul ăsta ceresc mi-e întru toate necunoscut; n'am umblat pe-aici și... orișicum dar n'am fost încă prezintată nici unei stele.«

»Atunci bătătorești căi bune«, — o lumină Pământul cu gravitate. »N'am obiceiul să mă fălesc; dar îți pot spune cu toată sinceritatea, că sânt cea mai darnică și mai prevenitoare dintre toate planetele.«

»Am avut deja norocirea«, — se grăbi Cometa. — »Dar silește-te nițel cu povestirea! N'am vreme de pierdut.«

»Noi ne mișcăm într'acolo c'o iuțeață frumușică«, — strămută vorba Pământul făcând o față

amicabilă. — »Vino cu mine și'nsoțește-mă odată împrejurul Soarelui!... Ei, ce!? O să dureze numai un an. Și ai să vezi ce plăcut o să conversăm și-o să petrecem în vremea asta!«

»Ha!« — răspuse Cometa cu dispreț. — »Și-asta, zi, e iuțeață frumușică, ai!?... Eu am de tot alt obicei: merg ca gândul, șiier ca vântul. Grăbește deci, și-mi spune, ce fel de oameni vețuși pe aceste țărâmurile!«

»Promite mi întâi, că vei avea atâta considerare, să nu te izbești în mine«, — zise Pământul. —

Străina rîse atunci așa de sgomotos, că trenă i-se crepă în trei părți.

»Încât pentru asta să nu îți bați capul«, — răspuse — apoi Cometa — »Sînt o felișcană lejeră, desmățată; și de m'aș ciocni de-un butuc ca tine; m'aș destrăma în mii și mii de bucățele.«

»Va să zică, asta-mi ești!?« — se gândi în rîndul său Pământul. — »Tu ești pr'n urmare una foc? Ehei, în starea ta am fost și eu cândva... odinioară...«

»Desigur o fi mulțșor de atunci!? — întrebă Cometa cu multă jale. »După cât mi-se pare, a o glugă groasă de ghiță la Pol!?!«

»Vezi bine«, răspuse Pământul. »La fiecare Pol câte una. Eu cred însă, că dacă îți încălzești corpul după regulă, n'are a face de-ți sânt chiar reci picioarele și capul.«

»Ei bine... dar unde îți e focul?« — întrebă Cometa

»E înlăuntrul meu«, răspuse Pământul. »Dacă îți face plăcere, îl poți chiar vedea.«

dințe îndreptate contra evoluției naționale a popoarelor.

Se știe că energicul popor din Croația, după lupte de veacuri, a izbutit în sfârșit, în 1868, să încheie cu dușmanii lor seculari un armistițiu mai durabil și în condiții mai demne de conștiința unui popor, în condiții cari au fost precizate în așa numita *transacțiune ungaro-croată*, cuprinsă în articolul de lege XXX din 1868. Dar Ungurii, cu toate că siliți de împrejurări au recunoscut autonomia națională a Croaților, ei, neputându-și desbrăca duplicitatea inerentă firii lor, n'au renunțat la visurile lor panmaghiare și și-au rezervat o seamă de prerogative asupra destinului Croației. Și de-atunci au pândit și pândesc mereu clipele de slăbiciune în viața națională a Croaților, pentru a putea să recâștige prădătură de părțică drepturile ce pretind a le fi primit Croații din mila lor.

Un moment de eclatantă slăbiciune s'a părut guvernului coaliționist a-l fi găsit în sfârșirile de-acum sânt trei ani și nici c'a întârziat să facă numai decât o încercare de a contrabanda influența ungară în Croația. A venit cu legea XLIX din 1907 și a impus în mod volnic limba ungară la serviciul dela toate căile ferate din Croația. Și până când înainte limba oficială la căile ferate din Croația și Slavonia a fost în parte prevalentă cea croată, noul regulament de serviciu precizează că dela împiegării căilor ferate se cere, «pe lângă cunoașterea limbii ungurești și cunoașterea limbii croate». Cu ajutorul acestui șiretic transparent guvernul coaliționist voia să introducă limba ungară ca limbă oficială dominantă la căile ferate din Croația. Duplicitatea guvernului coaliționist a fost însă prea evidentă și simțul național al Croaților prea treaz, decât ca acest șiretic naiv să nu fi fost observat la moment. Intreagă opinia publică din Croația a fost alarmată și în fața atentatului guvernului ungar rânduile coaliției sârbo-croate s'au cimentat din nou, situația odiosului ban Rauch, a fost

clătinată din temelii și criza de-o violență neobișnuită ce a izbucnit atunci dăinuiește încă și azi.

Națiunea croată a dat o înălțătoare dovadă de energie și statornicie în apărarea drepturilor ei. De această energie s'a sfârșit guvernul baronului Rauch, s'au cutremurat și mai mult temeiurile imorale ale guvernului coaliționist și tot mulțumită acestei minunate energii — care n'a putut fi înăbușită nici cu procesul monstru dela Agram — s'au recules partidele croate, inaugurând o nouă epocă în Croația.

Ca să prevină, în camera ungară, obstrucția celor 40 de delegați ai saborului din Agram, guvernul coaliționist recuse la o stratagemă tot atât de volnică ca și atentatul pe care voia să-l înfăptuiască prin reforma sa. Și stratagama aceasta a fost sprijinită de toate partidele ungurești, căci când e vorba de țintele mari ale panungurizmului, cade orice perete dintre ele. Guvernul n'a pus în discuție proiectul în întregime, așa cum cere uzul și regulamentul intern, ci a deplasat orice discuție reducându-l la un singur paragraf sumar, care conținea numai alternativa adoptării ori refuzării proiectului. Văzând manopera asta ticăloasă, deputații croați au renunțat la mandatele lor și s'au întors la Agram. Proiectul a devenit lege, o lege însă nerespectată, o lege moartă, căci oamenii politici ai Croaților au pus drept o condiție primordială a restabilirii păcii în Croația abrogarea odioasei legi din 1907 ori revizuirea și modificarea aceleia.

Și iată că azi stăruințele neînfrante ale Croaților se apropie de izbândă. Zadarnică a fost dizolvarea și ajurnarea repetată a saborului, zadarnice au fost noile alegeri, poporul croat, întocmai ca un Anteus al drepturilor naționale, s'a recules după fiecare lovitură cu puterile sporite. Insuși guvernul coaliționist se convinsese, că a trecut peste țintă, când a încercat octoarea limbii ungurești în Croația, iar acum guvernul contelui Khuen-Héderváry pare a fi

hotărât să dea satisfacția cuvenită Croaților, modificând, eventual abrogând legea cea atât de urgentă.

Croații mai au și norocul de-a fi venit acum în fruntea guvernului din Agram, un bărbat al cărei suflet nu e străin de sufletul poporului croat. Banul *Tomasich* a dat evidente semne despre dragostea sa pentru neamul din care a răsărit și mulțumită înțelegerii ce are pentru adevărata stare din Croația, pare a fi izbutit să convingă atât pe domnitorul și cancelarul său Aehrenthal, cât și pe primul ministru Héderváry, care a făcut și el îndelungate experiențe în Croația. Zilele acestea au avut loc tratative serioase în chestiune, între banul și contele Aehrenthal, de-o parte, între banul și contele Héderváry de altă parte, — iar mâine — după cum se anunță semi-oficios — banul va fi primit din nou în audiență la monarhul.

Rezultatul consiliabilelor de până acum pare a fi destul de mulțumitor, căci ziarele și corespondențele semi-oficioase au anunțat deja că «*guvernul ungar a hotărât să supună unei modificări pragmatice*».

Comunicatul acesta a avut darul să trezească țipete de primejdie în rândurile opoziției ungurești, care prin graiul, chiar al fostului ministru *Kossuth*, declară opiniei publice ungurești, că: «e de-adreptul de necrezut, să se aștepte vre-un ministru ungar (el înțelege «ungur»), care să se cuteze ori să voiască fie a reduce, fie a știrbi sau chiar și numai a aduce cea mai mică atingere caracterului ungar al căilor ferate în Croația». Partidele opoziționiste au hotărât toate ca să zădărnicească intențiunea contelui Héderváry, înscenând, dacă e nevoie, cea mai violentă obstrucție în cameră, și nu mai departe decât cu prilejul proiectului indemnității ce va cere guvernul în cele din urmă ședințe ale camerei.

Fără îndoială că până la definitivă învingere a Croaților mai sunt de înlăturat enorme anevoințe. Ca legea din 1907 să poată fi modificată, guvernul va trebui să prezinte un nou proiect de lege și va avea

Și fără multă chibzuială dete drumul câtorva vulcani mai mari, să-și scuipe focul în dragă voie.

»Uite, uite!« — exclamă Cometa. — «Intr'avear, parc'ar semăna a foc».

»Par'că... seamănă...!?« — se grăbi Pământul mâhnit. — »Dacă vrei să știi, întreg corpul mi-e plin cu foc. Și tocmai asta mă face interesant. Vezi tu... înainte am fost și eu un flăcău demățat, spulberat ca tine. Dar de-a o vreme mi-am tras seama, mi-am strâns curelele și m'am condensat. În sfârșit s'a format în jurul meu o scoarță groasă; și-acum nu mai pot arde foc, decât în hornurile vulcanilor mei. Ori-și-cum însă, foc totuș am!»

»Trebuie să fie foarte neplăcut, să stai închis, strâns în coajă«, — zise Cometa. —

»De!« — grăi Pământul. — »Cu vremea te obișnuiești cu toate. Și-acum oameni își tragăna viața pe ea».

»Oameni? — repetă Cometa. — »Ce-or mai fi și ăștia?!«

Pământul se scărpină la Polul Nord dus pe gânduri, izbi apoi cu atâta înverșunare gluga de ghiață, încât tăblii întregi se rupseră din ea, luând de-a ragna câmpiile Oceanelor, în formă de munți de ghiață.

»Ce să-ți spui,« — grăi într'un târziu. — »La urmele urmelor sânt numai un soi de gânganii».

»Pii drace!« — întrerupse Cometa.

Pământul tăcu o clipă, parc'ar sta pe gânduri.

»Incai mă mai gădila și mai sgârle ici-colo, de-mi vine câteodată să-mi ies din sărite. Și cu cât li-e mai mare râvna, cu atât mai rău de mine.

Mă scormonesc de-a ncruciș și de-a ncurmezis, să aflu cărbuni și metale și mai știu eu ce chibbușuri, de ce se pot folosi. Mă ferecă în sine și mă strătaie cu corăbiile lor în toate părțile; îmi sfredelesc dealurile cele mai mari și pun poduri deasupra apelor mele. Și-atunci strigă în gura mare, că mă stăpânesc».

»Din parte-mi socotesc, că nu e cătuși de puțină laudă pentru o stea, să facă progrese cu ajutorul ăstorfel de vermuleți! — zise Cometa. — »Nu te ai putea tu desbăra de ființele astea?»

»Am încercat«, — îi răspunse Pământul. — »Și nu odată chiar, și nu într'un singur chip. Am aruncat din vulcanii mei o cantitate mare de foc și de pietre înfocate, îngropând orașe întregi de ale oamenilor. Deseori porniam din mările mele valuri puternice și-i înecam cu miile. Iar când observ, c'ar fi prea obraznici, mă scutur binișor și dau naștere cutremurelor de pământ».

»Ei și...« — întrerupse Cometa, — »și toate astea nu folosesc nimic?»

»In orice caz, că folosesc o vreme«, — răspunse Pământul. »Dar nu pentru vecie. Imi vine a crede chiar, că se vor fi înmulțit prea tare. Trebuie să mă gândesc mai demultșor la mijloacele astea, când erau mai puține și când încă nu erau așa de cuminți. Căci uite, soră. Când nec ori îngrop câteva mii dintre ei și sper că familiile acestor oameni să se prăpădească de foame și de durere, aduă ceilalți pentru ei, și-i mângăie și le ajută; și la câțiva ani sânt tot atât de tixit cu ei, ca și înainte».

»N'am mai auzit până-acum așa o grozăvie«, — zise Cometa —, »și nu mă împacă de loc gândul, că tu totuș li mai rabzi».

»Ei, vezi... ce aș ști face?« — reproșă Pământul. »Degeaba, nu-i mai pot da gata. M'au scrutat dela un Pol până la celalalt, așa că nu mi-a mai rămas pe seama mea nici un biet de petecuș. Au făcut socoteli cu mine, s'au prins să mă măsoare și m'au descris din fir în păr... Unii dintre ei au pe masă câte un glob, ce-și ia aiere de-a mă înfățișa pe mine, și care le nlesnește să mă cerceteze până 'n amănunte. Calculează cu mult înainte furtunile, viscoalele, cutremurele de pământ și mai știu eu ce... Despre astea le povestesc și aparatele, ce le atâră de păreți. Ce-aș putea deci începe împotriva lor?»

»Nu știu«, — grăi Cometa. — »Știu însă, că în locul tău n'aș suferi clicăria asta».

Pământul zîmbi batjocoritor și zise:

»Phi! Numai nu mi-te prea nchipui. Oamenii mei te au descoperit chiar în clipa de față, când flecărim împreună. Și-au pironit ochii asupra ta prin telescoapele lor, și-ți calculează calea; te botează și scriu volume întregi despre tine. Și asta vrea să zică c'o fac cei mai cuminți dintre ei. Idioții însă au frică de tine și cred, că te-ai arătat să prezici sfârșitul Lumii».

»Cari sânt cei idioți?« — întrebă Cometa. Pământul dădu o a doua lovitură căițelor sale de ghiață, deastădată atât de tare, încât după câteva clipe jumătate din Oceanul Atlantic era plin cu ghiețari, și arborii în ziua de Rusali erau încă tot pleșuvi.

»Ași fi dorit mai bine, să nu-mi pui întrebarea asta« — zise el strimțorât.

să înfrângă întâi împotrivirea partidelor kosuthiste, cari au găsit în sfârșit mult așteptatul prilej de-a putea timbra cu acuza anti-patriotismului pe actualul guvern.

În cele din urmă energia și statornicia Croaților va trebui să învingă însă, căci are la temelie forța veșnic victorioasă a legilor naturale ce ocrotesc drepturile naționale ale fiecărui popor oropsit.

Foaia poporală a „Tribunii“.

O veche și ferbinte dorință a noastră a-unge la îndeplinire. Anunțăm publicul nostru cetitor că începând cu 1 Ianuar 1911, ziarul »Tribuna« va scoate o foaie separată pentru popor, care va purta numele »Tribuna poporului«.

Două lucruri, pe cari atât de mult li-am dorit totdeauna, se vor realiza prin aceasta măsură: întâiu crearea unui organ poporal, care să răspundă într'adevăr marelui necesități care-l reclamă, bine redactat și ieftin ca să ajungă și să fie înțeles în cea din urmă colibă; a doua un cotidian adevărat, care nu va mai servi odată în săptămână de număr de popor, cum se face în presa noastră, nefiind însă în realitate nici număr de popor cum se cade și nici în continuitatea numerelor de toate zilele. A fost și este una dintre problemele mari chiar ale politicii noastre naționale, organizarea unei foi populare bune. Cu cheazășia pe care le-o poate da însaș conducerea și organizarea »Tribunei«, putem face făgăduiala că vom năzui din toate puterile a împlini aceasta lacună. Partidul național român va câștiga începând cu 1 Ianuarie, în »Tribuna poporului« un nou ostaș,

plin și el de avânt tineresc și de dor de luptă nouă și hotărâtă pentru izbânda neștrămutatelor noastre ideale.

Poate nu trebuie să mai spunem, că noul ziar înseamnă noi și foarte mari sacrificii, pe cari ziarul »Tribuna« le aduce pentru cauza națională. Astfel noul ziar cere și o nouă cauză de 10.500 coroane, pe cari din sărăcia noastră trebuie să o depunem.

O sumă enormă apoi costă amenajarea din nou a tipografiei, care cu 1 Ianuar se primenește toată cu mașini și litere nouă.

Aducem sacrificii mari, întemeiați pe sprijinul ce publicul ni l-a dat și până acum. Publicul mare românesc poate să ne dea și pe viitor în măsură și mai mare încrederea sa, noi, îl asigurăm, că nu o dă în vânt, căci, aici, în centrul firesc al politicii noastre naționale, s'a clădit piatră cu piatră, punând preț pe banul adunat cu filerii, putem spune, cea mai puternică fortăreață a luptelor noastre de acum și din viitor.

Nu cerem, decât să fim înțeleși, în scopul curat și sfânt ce-l urmărim, și sprijiniți în măsura de care ne vom face vrednici.

Ecoul la „Manifest“ *).

Subscrișii, Români din Dicio-Sân-Mărtin, sediul comitatului Târnaveni-mici, aderăm din tot sufletul la »Manifestul« tinerimii române din Sibiu, care a demască și boicotat ziarul »Lupta« și condamnăm și noi cu toată indignarea ținuta acestui ziar.

Dicio-Sân-Mărtin, 6 Noembrie n, 1910.

Simion Caluțiu, Dr. Romul Boila, Dr. M. Caluțiu, Victor Maior, Vasile Popp, Nicolae Popp, Dr. Gheorghe Marisca, Nicolae Todea, Dr. Virgil Radeș, Dr. Iosif

*) Celelalte ziare românești cari au reprodus manifestul sînt rugate să reproducă și această declarație.

Boila, Emil Birtolon, Gheorghe Nicoară, Alexandru Pop, Benjamin Pap, Mateiu Alexandru, Petru Semărgitan, Teofil Gerasiu.

Criza comunității de avere.

Demisia lui Burdia din postul de președinte al comunității de avere din Caraș-Severin e fapt împlinit. Acum se urmează tratativele în jurul chestiei grave cine să fie urmașul lui Burdia.

»Drapelul« din Lugoj are următoarele informații:

La primcomitele comitatului Caraș Severin decurg consfătuiri confidentiale în chestia ocupării postului de președinte în urma abdicării lui Burdia.

După cum suntem informați, adunarea generală a Reprezentanților Comunității de avere se convoacă pe zilele de 28 și 29 Noembrie n. a. c. La această adunare se va prezenta formal abdicarea lui Burdia, care se află deja în mâinile dlui comisar guvernamental.

În scopul de a găsi un succesor potrivit în scaunul prezidențial decurg tratativele.

Săptămâna trecută a ascultat dl prim comite părerea prim președintelor de pe teritoriul fostei granițe, a funcționarilor comitatului din centru, a inspectorului regesc de școli și a unor fruntași din Caransebeș.

După cum știm a fost părerea dominantă ca în succesiunea lui Burdia să între primarul Caransebeșului Oct. Bordan, fostul »strohman« al »Severinului«. Se pare că această succesiune ar fi și lui Burdia cea mai binevenită. Cel puțin așa se explică că Burdia a abzis și de mandatul de reprezentant, ca în locul său să ajungă suplentul său, care nu este altul decât tocmai primarul Bordan.

Știrea aceasta a produs însă mare consternare în public și așa se vede, că nu a aflat aprobare nici la dl prim comite, care — după cum ni se spune — ține să fie ales președinte un grănicer român.

În scopul acesta a chemat ieri la sine mai mulți membri ai reprezentanței. Detaliile convorbirilor confidentiale nu sântem în situația a le cunoaște.

Atâta vedem că o parte a reprezentanților ar dori pe păr. Magdescu, ca cel mai independent

»Iertare« — se grăbi Cometa. — »Poate e vre o taină familiară«.

»Nu« — răspuse Pământul. — »Nicidecum. Dar până 'n ziua de azi mi-a fost peste putință să descoper, cari sânt la urma urmelor cei idioți. Că sânt, despre aceea sânt convins. Chiar în număr considerabil. Ci vezi, nu-l poți distinge bine. Iar din cele ce fiecarec însuși oamenii, nu te poți alege cu nimic. Pentrucă fiecare se crede pe sine de înțelept și pe toți ceilalți de idioți«.

»Atunci de bună seamă vor fi toți idioți«, zise Cometa, riscând o părere.

În momentul ăsta însă Pământul își făcu reproșuri în numele oamenilor săi. I se furisă în gând, că fusese poate prea sincer față de o stea venetică, despre care orișicum dar nu știa nimic pozitiv, și care însăși se dase de-o persoană desmățată și nestatornică. Își luă deci o poză și-o voce foarte gravă și răspuse:

»Deloc nu, draga mea Cometa. Chiar deloc. Ei, dar nu mai are nici un rost, să înmulțim vorbe asupra unor lucruri, pe cari matale peste tot nu le concepi. Departe de mine gândul să mă falez, totuși te-aș ruga să lai seamă, că'n întinderea asta mare sânt cea mai interesantă stea. Pătrunde cu privirea lumea largă, până unde ai voie: nu mi vei afla pereche.

Ian te uită la Venus, care lucește colca deasupra noastră, privește pe Iupiter și pe Marte și mai știu eu cum le mai zice celorlalte planete, cari înconjoară împreună cu mine Soarele. Și apoi te uită odată bine în fața mea! Și nu trece cu vederea nici mărilă mele adânci și vâloale, nici pădurile mele de fagi, nici dumbrăvile mele de palmire...«

»Sincer vorbind, nu pot desluși nimica din cele ce mi spui« — întrerupse Cometa. — »Cu asta nu volesc să zic, că n'ar fi doar adevărate. Peste tot însă îmi pare, ca și când te-ai înveli o negură în toată rînduiala«.

»Ei, da«, — grăi Pământul atins nițel cam dureros. — »Uitasem cu totul. Asta este atmosfera mea«.

»Trebuie să fie foarte supărăcios, cum ești de pildă și tu căsnic... cu scoarță, cu oameni și cu atmosferă«.

»Comet'!« — se nălță Pământul cu gravitate. — »Vezi bine, alerg și eu în jurul Soarelui în tocmal ca celelalte stele, ce le amintisem înainte; recunosc, sânt una dintre stelele cele mai mici. Și totuși am convingerea neștrămutată, că eu sânt la urma urmelor centrul acestei Lumii«.

»Dar îți pierzi răsufarea, pentru unul sfânt«, — îl întrerupse Cometa. »Par'că spuneai, că n'ai

obiceșul să te preamărești... Stai nițel și apoi te poți lauda mai departe.

»Să stai?« — răspuse Pământul cu voce înfruntătoare. »O, de-ai face-o și asta, încurând s'ar isprăvi cu toate. Taina Universului e tocmai faptul, că-mi împlinesc cu punctualitate minunată învârtirea în jurul Soarelui. Și îți pot spune, dragă: nu mă laud. Sânt însă într'adevăr cea mai minunată stea... numai și numai pentru oamenii mei. Nici o stea nu mai are flințe asemănătoare lor... Fă! Allo!... Ce ai? Nu glumești, într'adevăr vrei să pleci?«

»Firește«, — adause Cometa.

»Dumnezeule!« — exclamă Pământul cu înfrustrare. »N'ai mai putea zăbovi vre-o câțiva ani pe aici? Petrecem atât de plăcut și de vesel împreună. Și apoi asta una mi-o poți crede: nu e nici decât amuzant, să bălătorești veșnic același cărările și să nu poți conversa cu altcineva, decât cu tîmpita asta de Lună«.

»Cine o mai fi și... Luna?« — întrebă Cometa.

»Ia, strengărita ce o vezi dincolo«, — răspuse Pământul, — »Și care mă înconjoară fără pic de alinare. E o stea prăpădită, pensionată, și-o luasem în scutul meu, când cutriera Chaosul într'un hal ca val de ea. Acum e stinsă cu desăvârșire, — o creatură proastă, nefericită, care tot stă de

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

și mai cu pricepere pentru această chemare dintre actualii membri ai Comunității de avere.

Din altă parte ni se comunică că dorința frunțașilor noștri ar fi ca să se facă loc dlui Patriciu Dragalina spre a fi ales reprezentant în Borlova (de unde l-a trântit Burdia la ultimele alegeri) și apoi să fie ales președinte.

Cercurile comitatense ar dori însă pe dl R. Pirvu, învățător în Ciuta, care are să treacă la pensie în vederea acestei alegeri.

Opinia publică nu s'a putut forma și cu greu se va și limpezi până la 28 Nov.

Sub titlul sugestiv »Gauner in Amt un Würden« — (Pungaș în slujbă și onoruri) »Arbeiter-Zeitung« din Viena, organul partidului social-democrat austriac, publică următorul articol împotriva fostului președinte al comunității de avere:

»Deputatul Constantin Burdia, — Incepe oliciosul socialist austriac — e unul din acei politicieni români ai Ungariei, care se bucură de toată reclama stăpânirii maghiare. El își pune în lucrare influența printre Românii Ungariei de sud în folosul maghiarismului, ceea ce înseamnă că la alegerile pentru Camera lucrează pentru candidații guvernului, în comitat lucrează pentru domnia ciicii maghiare, și silește consiliile comunale să se plece apăsării naționale. Scurt: Burdia e un trădător de neam (subliniat în text).

Ungurii numesc asta »politică de împăcuiere«, și de aceea lasă el pe Burdia să-și facă mendrele pe demontul său.

Acum douăzeci și ceva de ani Burdia era un biet slujbaş miftel în Caransebeș, un calc (ein Habenichta). Azi e director de bancă, deputat, consilier al curții, președinte al »Comunității de avere«, a fostului regiment 13 al grănicerilor români din Caransebeș, etc., — și toate acestea grație »patrioticelor« sale »politici naționale«.

Cum s'a îmbogățit ca președinte al acestei »Comunități de avere«, în astă privință circulă istorioare foarte edificante. În cele din urmă a scos din sărite chiar și pe șeful comitatului. Aceasta o dovedește recenta hotărâre luată de congregația comitatului care, în urma unei lămuriri a obergespanului, a hotărât să pue sechestrul asigurător pe averea lui Burdia, care păgubise comunitatea cu o sută de mii de coroane într-o singură afacere de despăgubire.

Date precise în privința celei mai recente panamale a lui Burdia nu s'au publicat. Totuși vorbim destul de clar împrejurarea că afacerile »Comunității de avere« date în administrarea lui Burdia, au produs în anul 1906 un beneficiu net de

380.000 coroane din care cheltuielile de administrație au înghițit 220.000.

Că sunt aici în joc pungășii în stil mare, e lucru ca și evident. Cu toate acestea ziarul sovunist maghiar se grăbesc să sară într'ajutorul patronului Burdia.

După ce comitatul respectiv a luat hotărârea pomenită, ziarul feudal-lunkăresc »Budapesti Hirlap«, ocupându-se de afacerea Burdia, a zis:

»Constantin Burdia, chiar dacă ar fi greșit în adevăr, are dreptul, în interesul chiar al îndreptării greșelii sale, la cea mai mare bună-voință. »Să nu întâmpine bruschețe și nepretenie. Căci »Constantin Burdia nu este numai un excelent »și muncitor cetățean, cu mână norocoasă. »Constantin Burdia este idealul pe care am dori să-l vedem atins de toată pătura cultă a naționalităților«.

Așa răspătește maghiarimea pe cel fugit din rândurile naționalităților asupra: îi îmbogățește!

În chip mai nerușinat nici nu se poate lua parte pungașului în slujbe și demnități.»

Ședința Camerii.

Budapesta, 16 Noevre.

După ajurnări continue, camera s'a întrunit azi iarăși în mijlocul unei generale lipse de interes. Președintele Berzeviczy a trebuit să suspende ședința din pricină că deputații nu erau în număr și Polonyi Géza, exploatând împrejurarea aceasta, a putut să împiedice ședința vreme de aproape o oră. În sfârșit însă pe la orele 11, după ce au fost chemați pe telefon și aduși cu automobilele toți deputații câți s'au putut găsi în capitală, ședința a putut fi redeschisă.

Oricum e prea semnificativă această generaie lipsă de interes și nimic n'ar putea să ne dea o dovadă mai eclatantă despre natura mișcinoasă a parlamentului ungar.

Îndată la citirea sumarului ședinței trecute, Polonyi face obiecțiunea că proiectul codului civil s'a dat comisiei justițiară, fără să fi fost consultată întâi secțiunile.

Președintele, voind să treacă la ordinea zilei peste obiecțiunea lui Polonyi, Ugron cere să se constate dacă camera e în număr.

Președintele publică rezultatul, după care sânt

de față 40 de deputați și declară că deputații sânt în număr.

Polonyi dovedește cu regulamentul în mână că 40 de deputați nu pot aduce nici o hotărâre în cazul când sumarul ședinței trecute a fost excepționat.

Se suspendă ședința și nu se redeschide decât la orele 11.

Președintele anunță moartea contelui Bathlen Sándor.

Hleronymi, ministrul de comerț, prezintă proiectele despre convenția comercială cu Serbia și despre noul provizoriu încheiat cu Societatea Adria.

Ugron: Spune că delegatul Zsilinszky dându'și demisia, președintele camerei n'a luat dispozițiile legale pentru înlocuirea lui. Demisiunile din delegațiune trebuie anunțate președintelui camerei, deoarece delegațiunea e o comisiune aleasă de cameră și subordonată acesteia. Ungurii trebuie să ia energic apărarea drepturilor lor constituționale mai ales acum când azi-măne toate năzuințele lor de drept constituțional rămân neîmplinite. Camera trebuie să protesteze împotriva faptului că președintele delegațiunii își asumă drepturi ce nu-i compet.

Președintele spune că camera a hotărât deja în chestiune și că e un uz ca delegații demisionați să fie înlocuiți de către președintele delegațiunilor.

Se dau citire registrului Interpelărilor. Intre interpelări e la loc de frunte interpelarea deputatului Bartha Ödön în chestiunea »acțiunii croate«.

Dobieccky S. anunță, în numele comisiei financiare, că au fost încuviințate 26 de vicinale.

Raportorul comisiei justițiară, Plosz Sándor, prezintă proiectul reformei codului civil. Zice că astăzi, după o așteptare de 42 de ani, nu ține de trebuință să facă un expozeu mai lung și să arate necesitatea acestei reforme. Se mărginește a indica numai atâta, că însuși legea din 1868, care normează procedura noastră civilă, a fost o operă superficială, cu multe lacune. Atât procedura orală cât și cea în scris a fost o adevărată risipă de timp, așa cum s'a practicat la trecut.

Noul cod civil îngăduie Instrucției proceselor un teren mai larg. Face și mai eclatantă divizarea în două ce există în procesele sumare, instituirea precis partea formațiunii și pe cea meritorică a procesului. În același chip se va modifica împărțirea tuturor proceselor. Raportorul lămurăște apoi încă o seamă de amănunte ale proiectului.

Raportorul a fost răsplătit cu aplauze.

b'ne putea fi internată într'un azil pentru săraci. Dar pe aste plăsurii oamenii sufăr de grandomania de a avea o Lună. Jupiter are chiar opt. Eu cred însă, că asta e deja o fanfaronadă prea stupidă, un lux prea din cale afară.

»Adio!« — zise Cometa.

»Mai rămâi nițel!« — o rugă Pământul.

»Nu pot«, — răspuse Cometa. »Am să-mi urmez calea, ce mi e destinată și acum trebuie să mă silesc mai tare. De altfel... sânt sătulă până în gât de lăudăroșiile tale«.

»Când mai dai pe aici«, — o întrebă Pământul.

Cometa se depărta șulărând, cu trena în trei.

»Peste treisute de ani« — strigă ea uitându-se îndărăt.

Apoi se micșoră tot mai mult, și în sfârșit dispăru.

»Ce mai ștregărită de față!« — zise Luna.

»Cum mai sloboadă la focuri în spre noi, și apoi uite neică, ce mai trenă are! De sigur o fi având un altfel de trai, nu ca acela pe care-l vegetează o sârmană de Planetă«.

»O, da! Desigur«, — o luă Pământul peste p'elos. — »Duce o viață aproape tot atât de frumoasă ca o Lună«.

Luna era însă plină, și se îndestulă și numai cu atât, să i rânjească 'n față.

Trei sute de ani în urmă, Cometa reveni. Pământul o așteptase cu dor ferbinte, și-și numărăse cu credință învârțirile 'n jurul Soarelui. Se împodobi cu vioarele și cu tot soiul de flori, cu cari o putea aștepta și 'mbia în luna lui Marte.

Iar pe Pământ oamenii stăteau pregătiți cu telescoape, priveau și urmăreau Cometa, a cărei cale o socotiseră cu multă chibzuială. Învăștii se bucurau, c'o să vadă ceva drăguț și deosebit, iar idioșii zăceau pe paturi și plângeau de frică ori alergau ca nebuni în toate părțile, și se îmbatău făcând fel și fel de caraghioslăcuri.

»Iată Cometa!« — țivli Luna. Urra! Acu să vezi veselie!»

»În sfârșit iată Cometa!« — țivli și Pământul respirând ușurat.

Și 'n vreme ce Cometa se apropia plufind, mare și lucitoare, cu trena ei lungă și 'n trei părți, Pământul își aerisi cățele de ghiță: ghețarii începură să 'noate de-a valma, iar aerul se reci atât de tare, încât idioșii jurau că se prăpăde lumea, ba ce-l mai mult și înțelepții căzuseră pe gânduri.

»Bună ziua, Cometa, bună ziua«, — grăi Pământul. »Bine-ai venit! Sânt fericit, că te văz iarăși sănătoasă și voloasă«.

Cometa însă nu-i răspuse. Pământul îi mai pofii odată vreme bună, nu se 'nvrednici însă nici deastădată de-un răspuns. Atunci exclamă mirat: »Dar ce naiba o mai fi apucat o și pe Cometa noastră! Să-și fi purtând oare atât de sus nasul, încât să nu mai dea binețe nici unei cunoștințe vechi?»

»Peste tot n'o să-ți mai dea atenție« — grăi răutăcioasa Lună. Gândește numai și D-ta, ce mic ești!»

»Tacă-ți gura și vezi-ți de treabă!« — îl strigă iritat Pământul.

Apoi chlemă iarăși Cometa:

»Comet! Comet! Cometăă!...»

Cometa însă văsele lin, tot mai departe, fără a zice nici căre. Și se 'ngrijoră atunci Pământul: Doamne, ar putea trece Cometa pe lângă ei, fără să poată fiecări cu ea nici măcar o oră orică; și cât p'aci să izbucnească 'n plâns. Oricum dar nu mai e lucru de șagă; să te bucuri trei sute de ani de-arândul, c'o să stai la tafas cu un om, și când la adevă el să nu ți zică nici baremi un »mulțumim D-tale!?»

»Al'o, Comet!« — o chemă el cu o voce tânguitoare. — »Doar n'ai de gând să treci pe dinaintea pragului meu, fără să mi dai binețe? Că vezi, eu sânt prietenul tău vechi, Pământul! O-i să nu ți mai aduci aminte de mine? Ei, era să uit... tu ai cutreerat în depărtări multe milioane de mile... Așa-i c'avusesem dreptate pe vremuri: nu mi ai atlat nicăiri pereche?»

»Săc«, zise Cometa.

»Ah, vorbește-mi«, — continuă Pământul. »Mă bucur că nu te-a părăsit graiul. Haide, povestește-mi! Ori doar nu vrei să m'amăgești, c'ai mai dat undeva în Univers peste mări atât de adânci și de mărețe, peste păduri atât de frumoase și dumbrăvi de palmiere atât de splendide?»

»Ha! ha! ha!« — rise Cometa.

»Sau peste oameni — ce?« întrebă iarăși Pământul.

»Ha! ha! ha! — ha! ha! ha!«

Ridea Cometa de sălta cu cap și cu trenă cu tot; iar Pământul începu a se simți într'adevăr ofensat. Și-și bătea capul să iscodească ceva, cu ce-ar putea să impună Cometei. O întrebă deci în batjocură:

Din partea partidului justhizat a vorbit la proiect *Kelemen Samu*.

La sfârșitul ședinței s'au rostit interpelările anunțate.

Scrisori din Cluj.

Chestia Casinei. — Dl Bănuțu la Cluj. — A treia bancă românească.

Cluj, 14 Noevre.

De câteva zile temperatura de altfel nu prea caldă a Clujului s'a schimbat spre iarnă. Duminică chiar am văzut primul fulgi de zăpadă, în sofiți de un vânt rece ce venea pe valea Someșului de la munte.

Cu sosirea iernei avem de încrestat vești îmbucurătoare. Mișcarea tinerimei pentru reînființarea »Casinei române« e plină de succes, căci până acum s'au înscris membrii cam 110 universitari români, și taxele solvite în sumă de 440 cor. s'au depus spre fructificare la »Vatra« până când se va afla un local potrivit.

Petrecerea din 24 a l. c. promite succese frumoase și în privința materială, deci în favorul casinei noastre. Și până acum a primit casierul contribuții frumoase. Așteptăm însă să se înscrie membrii și intelectuali seniori din Cluj și să se conchese ședința comitetului pentru abțiceri și alegeri nouă. Dupăcum sânt informat aceasta se va face imediat după petrecerea noastră, fiind convinsă și inteligența română despre lipsele noastre și ale ei.

În 13 Noevre Duminică, a petrecut în mijlocul nostru dl Aurel P. Bănuțu, directorul artistic al »Societății pentru fond de teatru«. Dl Bănuțu a mai fost în Cluj în 2 rânduri cercând a forma și în Cluj o filială, dar nu a putut ajunge la nici un rezultat, neputând aduna la consfătuire numai 2—3 dintre domni din Cluj. De-acia văzând că aci nu se poate face nici atât cât s'a putut face în orașelul Teaca sau alt sat românesc, a avut ideea foarte norocoasă ca acum a treia oară să convoace la o consfătuire prietenească numai tinerimea din Cluj. S'au adunat seara la orele 8 în școala gr.-cat. română aproape toți tinerii români.

Dl Bănuțu a improvisat o frumoasă conferință despre scopul și însemnătatea »Societății pentru fond de teatru«. În urmă s'au început înscrierile de membrii, înscriindu-se 10 universitari români membrii fondatori, cam 50—60 membri pe viață și mai mulți membrii ajutători, subscriind obligațiunile societății.

»Ci spune-mi ai mai aflat undeva *idioti*? — Cum?»

»Ha! ha! ha! — ha! ha! ha!»

De astădată Cometa rise așa de cu sgomot, că-și pierdu o trenă. — Pământul se îngrozi, iar oamenii priveau buimaci prin telescoape, căci nu le mai văzuseră ochii așa minune. Cometa însă ridea înainte și nu mai voia par'că să conțenească cu risul. Iși pierdu acum și trena două, apoi și pe a treia... și 'n urmă plesni 'n bucăți. Intinderea se umplu cu scântei, cari fluturau în stânga și 'n dreapta; câteva căzură pe Pământ în formă de pietri mari, — iar una dintre ele nimeri pe un înțelept în cap, calcându-l la pământ cu telescop cu tot.

Și când conteni înfricoșata ploaie de foc, nu mai rămăsese nici urmă de Cometa.

»A plesnit de fudulie«, — zise pământul. »Mi-e necaz numai de-atât, c'a murit înainte de a mi istorisi cele ce văzuse 'n voiaje«.

»Da, da! — Te-ai fi ales cel puțin și matale cu ceva! — adăugă Luna și se rânjea 'n dragă voie; pentrucă era iarăș plină.

Pământul însă se răsti turbat: »Haid', pleacă! Tacă-ți odată gura și caută-ți de treabă! Ai să te 'nvârtești de treizeci de ori în jurul meu, pân' ce 'ncunjur eu odată Soarele. Altfel aduci călindarul în neorânduială«.

Tradusă din nemțește de

Lipova.

Narcis.

Un rezultat foarte frumos din partea unei tinerimi, care nu numai cere ajutor fără și dă cât poate și unde poate. Pe lângă înscriere s'a mai obligat fiecare tinar să câștige cel puțin un alt membru nou pentru societate în decurs de un an.

Prin o astfel de mișcare pornită serios din partea tinerimei române din toate părțile, și în special dacă s'ar alătura cu cunoscutul zel d-soarele române la această mișcare ar putea să câștige »Societatea pentru fond de teatru« în scurt timp foarte mulți membrii, și în sfârșit am putea vedea folosul practic al acestei societăți pe care nu o sprijinim îndeajuns. Cred că exemplul tinerimei din Cluj va ambiționa toate centrelor noastre.

În privința economică înaintăm, căci dupăcum sânt informat un grup de domni din Cluj plănuiește înființarea unei a treia bănci române din Cluj, unde sânt încă o mulțime de bănci străine cari mare parte trăiesc din clientelă românească.

În direcțiunea »Economului« încă s'au întâmplat schimbări, fiind ales președinte al direcțiunii dl Vasile Bianu proprietar în Făget, iar vice președinte dl protopop Dr. Daianu. E. F.

Pentru școala de fete din Arad.

— Matineul domnișoarelor române. —

Duminică, 20 Noevre n., orele 5 d. a. va avea loc în sala festivă a Seminarului român primul *matineu* organizat de cercul domnișoarelor române din Arad în beneficiul școlii române de fete ce e a se ridica în Arad.

Fără îndoială, programul ales cel publicăm mai la vale ne dispensează de a mai face apel la iubitorii de artă și progres să asiste la această serbare organizată cu un scop atât de frumos. Programul acesta e cea mai găsuitoare chemare. Și chemarea aceasta sântem convinși, va fi auzită și urmată nu numai de Români din Arad ci și de cei din jur.

Program.

1. Reinhold; »Impromptu«, executat la pian de dsoara *Osora Luca*.
2. *Monolog*, recitat de domnișoara *Gina Papp*.
3. a) Tomas: Română din »Mignon«;
b) Gh. Dima: »Știi tu mândro«.
c) T. Brediceanu: »Bagă, doamne, luna 'n nori«.
4. *Jocuri naționale* (»Ardeleana«, »Lugojana«, »Hațegana«) jucate de *Lili Ardelean* și *Stella Herbay*.

Prețul de intrare 50 fil. de persoană. Invitări speciale nu se fac. Inceputul la orele 5 precis.

Din străinătate.

Disolvarea parlamentului englez. În Anglia, țara parlamentarismului adevărat, se pregătește un eveniment unic în istoria sa: o a doua alegere în cursul aceluiaș an. Conflictul ivit între Camera deputaților și Camera lorzilor n'a putut fi aplănat pe cale pașnică: lorzii n'au voit să cedeze drepturile lor istorice de a aproba ori respinge proiectele de lege ale Camerei deputaților.

O comisie de 8 membri, cei mai distinși frunțosi ai partidului liberal și conservator, au ținut în curs de 5 luni 20 ședințe pentru a găsi o formulă de înțelegere și n'au reușit. Zădărnicia încercărilor de împăcare între lorzi și deputați se în-

vederese încă mai nainte, dar publicarea rezultatului negativ a fost amânat în urma morții Regelui Eduard, pentru a nu turbura urcarea pe tron a noului Rege cu proclamarea unui conflict grav. Acum însă nu se mai poate amâna, fiindcă Irlandezii, cari au ajutat la alegeri învingerea partidului liberal, cer cu stăruință împlinirea promisiunilor făcute de guvern.

Antecedentele conflictului sânt cunoscute. În anul trecut, Camera lorzilor n'a voit să aprobe proiectul de budget votat de Camera deputaților. Guvernul are în Camera deputaților majoritatea și poate vota legile cari îi plac, dar în Camera lorzilor majoritatea e conservatoare opoziționistă și cei 600 de lorzi pot să împiedece orice lege. Guvernul a disolvat parlamentul și-a publicat alegeri noi, reușind să obție o majoritate de 1 vot: au fost aleși 273 conservatori și 274 liberali. S'au alăturat însă la partidul liberal și cei 41 deputați socialiști și 82 irlandezi, cari dau guvernului o majoritate considerabilă.

Guvernul a plănuit o reformă a Camerei lorzilor. Pe viitor lorzii să nu mai aibă dreptul de-a respinge sau modifica nici o lege financiară; alte legi pot să le respingă, dar dacă legea e votată de Camera deputaților și a treia oară, lorzii nu mai au dreptul s'o respingă; durata sesiunii parlamentare se reduce dela 7 la 5 ani.

Tratatul următor n'au fost în stare să niveleze divergențele și guvernul se vede nevoit să apeleze din nou la țară, pornind în luptă cu lozincă restrîngerii drepturilor constituționale ale lorzilor. Irlandezii (al căror, șef, Redmond, acum de curind s'a întors din America, unde a fost primit cu entuziasm și de unde a adus aproape 1 milion de coroane pentru alegeri) de mult stăruiseră pentru proclamarea conflictului constituțional, pentru restrîngerea dreptului de veto al lorzilor în eamă pentru ei votarea *home-rule*-ului, a *ocărmuirii autonome*, — fiindcă numai lorzii sânt împotriva acestei reforme naționale.

Ministrul-președinte Asquith în repetite rânduri a fost în audiență la Rege și a avut întrevederi cu secretarul Regelui lordul Knollys. În aceste audiențe va fi solicitat dela Rege promisiunea unor garanții pentru cazul când la alegeri partidul liberal ar reuși să obție din nou majoritatea. Garanția aceasta e promisiunea de-a numi un număr însemnat de lorzi noi, pentru asigura majoritatea guvernului și în Camera lorzilor.

Alegerile vor avea loc probabil încă în cursul acestui an.

Londra, 16 Octomvre. »Daily Chronicle« e autorizat să declare că guvernul a hotărât disolvarea imediată a parlamentului.

Londru, 16 Noevre. Eri după amiază a avut loc un consiliu de miniștri care a durat 3 ore.

În cursul consiliului lordul Knollys, secretarul Regelui, în două rânduri l-a vizitat pe ministrul-președinte Asquith.

Se crede că disolvarea parlamentului se va face, prin proclamație regală, la 23 Noevre și la 29 Nov. se vor publica alegerile, cari vor putea începe chiar la 2 Decemvre.

Londra, 16 Noevre. Eri s'a deschis sesiunea de toamnă a parlamentului. Ministrul-președinte Asquith n'a luat parte la ședință. În Camera deputaților ministrul de finanțe Lloyd a anunțat că în zilele din urmă s'au ivit niște evenimente cari comandă o ajurnare a muncii parlamentului. La propunerea lui, Camera deputaților și a ajur-

au ședințele pe Vineri, când ministrul-președinte Asquith va face declarații politice importante.

Relațiile greco-turcești. Ziarul »Paris« i-a scris din Constantinopol, că în cercurile bine informate predomină părerea că tendința Turciei din ultimul timp de a îmbunătăți relațiile greco-turcești, stă în strânsă legătură cu tema de revoluții în Macedonia.

Turcia dorește prietenia cu Grecia, pentru a se evita antagonismul dintre Greci și Bulgari, cari fără îndoielă că ar putea să decidă noul masacru asupra populației și ar determina pe Europa să rezolve chestiunea Macedoniei în defavoarea Turciei. Se zice că în sensul acesta chestiunea va fi discutată și la congresul junilor turci din Salonic. De asemenea se afirmă că la acest congres se va discuta și chestiunea cretană.

Deschiderea parlamentului turcesc. Din Constantinopol se anunță că ieri a avut loc deschiderea parlamentului în fața sultanului însoțit de corpul diplomatic și mai multe somități. Marele vizir citește mesajul în care se exprimă mulțumirea că constituția prinde rădăcini tot mai adânci în masele poporului pe urmă relevă progresele armatei și marinei, zicând că sporirea forțelor țării este cea mai mare garanție pentru menținerea păcii. Sultanul are cea mai deplină încredere în viitorul financiar al Turciei. Relațiile Turciei cu celelalte puteri sânt amicale. Urmasim — zice mesajul — cu mare sollicitudine politica de menținere a păcii în chip leal și demn, neatingându-ne de drepturile altuia, veghind la apărarea drepturilor noastre legitime. Grație păcii astfel asigurate sultanul are încredere că patria va continua să meargă pe un drum de progres și de mulțumire.

Valorul buget prevăde la venituri 28.612.978 lire, iar de cheltuieli 35.007.446 lire. Veniturile au fost sporite cu 2.597.877 iar la cheltuielile cu 2.909.724 lire față pe ultimul an bugetar. Bugetul războiului se urcă la 9.070.270 lire: iar al marinei la 1.414.261 cu un minus de 226.050 lire față de anul trecut.

În raport, motivele deficitului se arată a fi necesitatea reorganizării armatei și tuturor ramurilor de administrație.

Raportul anunță o nouă lege asupra impozitului patentelor. Relevă că din cauza nerealizării sporului de taxa vamale de 4 la sută, aplicarea patentelor asupra străinilor din Turcia este expusă la dificultăți financiare. În cazul când demersurile continue pentru a obține consimțământul puterilor ar rămâne fără succes, Turcia va renunța la acest consimțământ.

Principala dificultate care se opune sporirii drepturilor vamale este clauza din trustul încheiat pentru construirea liniei spre Bagdad, după care excedentul veniturilor rezultând din sporirea drepturilor vamale să servească drept garanție pentru construirea acelei linii și puterile neînterețate la construirea liniei nu consimt la sporirea taxelor. Raportul arată că veniturile mereu în creștere ale datoriei publice sânt suficiente pentru construirea liniilor ce au mai rămas de construit.

Raportul mai anunță o nouă lege a timbrului, monopolului și o lege pentru impozit asupra tutunului.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 16 Noemvre n. 1910.

— «Cazul Lupaș». Dl Dr. Ioan Lupaș, protopopul Săliștel, ne trimite următoarele rânduri:

Stimate d-le redactor,

Vă rog să aduceți la cunoștința corespondentului Dv. din Țara Bîrsei că subsemnatul nu și-a manifestat cătră nimenea dorința de a ajunge protopop la Brașov, fiindu-i aspirațiile cu totul străine de bursele, ori cit de grase, ale Sf. Nicolae.

Tot asemenea Vă rog să asigurați și pe «curiosul cititor» («Tribuna» n-rul 231) că «faptele, datele și documentele» cerute de dînsul vor urma. Dar mai întâi «Drapelul» are cuvîntul. Cu stimă Dr. Ioan Lupaș.

— **Statula lui Cuza-Vodă.** Din Iași ni se scrie: Duminecă a avut loc întrunirea comitetului pentru ridicarea statuei lui Cuza-Vodă.

A prezidat dl Ghica-Deleni, care cedează fotografiul prezidențial dlui Rallet.

Au luat cuvîntul dñii: Climescu, Iorga, G. D. Șerban, A. C. Cuza, Motaș, A. D. Holban.

Au loc avut numeroase și foarte vii incidente.

A luat apoi cuvîntul dl Al. Bădărău, care rostește o interesantă cuvîntare, izbutind a reduce pacea și toți cad de acord ca statuia să fie așezată în »Plaza Unirei«.

La urmă dl Bădărău propune următoarea moțiune:

»Membrii comitetului pentru ridicarea statuei marelui domnitor Cuza-Vodă aduc omagii de recunoștință dlui președinte și întregului comitet executiv pentru munca depusă până în prezent și îl roagă să continue lucrarea până la terminarea ei prin însușirea statuei pe Plaza Unirei.

Aduce mulțumiri administrației comunale, care a pus la dispoziție comitetului, Plaza Unirei pentru ridicarea statuei și aprobă în totul raportul făcut de dl Șerban«.

Moțiunea se votează cu unanimitate.

— **Jertfele aviațiunii.** În măsura în care se dezvoltă aviațiunea, crește și se înmulțește și numărul jertfelor ei. Nu trece săptămână, în care să nu se întâmple vre-o catastrofă și dacă asta va mai dăinui încă mult, apoi va trebui să deschidem o rubrică specială pentru jertfele aviațiunii. Acuma decodată din trei locuri vin știri triste despre accidente grave.

Din Paris se telegrafiază că în apropiere de Meusoron aviatorul Peters a căzut dela o înălțime considerabilă fiind rănit grav. El a fost transportat la spital dar a murit încă la noaptea aceea. Peters numai de puțin timp se ocupa cu aviația.

Din Baltimore se anunță, că la cursul de aviațiune de acolo pilotul Hoxey a voit să modifice recordul de înălțime de 32.28 metri. Când a ajuns însă la o înălțime de 900 metri, i s'a stricat motorul. Mașina a căzut sfărîmându-se în bucățele, iar Hoxey a leșinat, dar mai târziu s'a trezit. Medicii au constatat zguduire de creier. Hoxey a spus, că nu se va mai folosi de mașina Wright, dar va mai face o încercare cu o mașină de alt sistem.

Din Vincenes se telegrafiază, că ofițerul Caumont și un călător ce a dus cu sine într-o călătorie aeriană au căzut dela o înălțime de 20 metri. Mașina a fost distrusă, iar aviatorii au fost răniți grav.

— **Holeră în Ungaria?** Din Bruxelles se telegrafiază că Monitorul oficial al Belgiei publică în numărul său de azi un comunicat cu privire la holeră. În acest comunicat se anunță că, după ce în Ungaria holeră a luat dimensiuni mari, toți călătorii cari vin dinspre Ungaria cu începere de

azi vor fi supuși unei vizitații sanitare severe.

— **Matrozi ruși arestați.** Din Petersburg se anunță, că în Kronstadt din motive necunoscute până acum, au fost arestați o mulțime de matrozi, încât au umplut toate temnițele. Guvernorul a ordonat să se zidească de urgență temnița nouă.

— **Cinci mil de dolari pentru cinci degete.** La stabilimentul »Phoenix Construction Company« din Newyork o bucată mare de fier a căzut pe mâna muncitorului Robert Jenkins și i-a tăiat toate cinci degetele. Muncitorul a făcut proces societății care a fost judecată să-i dele 5000 dolari despăgubire.

— **Aprobarea sentinței în procesul Habár.** Curia din Budapesta a publicat azi sentința în procesele guvernului coaliționist intentate ziaristului Habár. Curia a respins apelul și cererea de nulitate, aprobând sentința curții cu juri, care l-a fost condamnat la trei luni și jumătate temniță și 200 corane amendă.

— **Ofițeri turci — spioni.** Din Atena se anunță: În Tesalia, la granița greco-turcă, se zidesc mai multe forturi. Patru muncitori cari păreau foarte suspecti au fost arestați și s'a dovedit, că ei sânt ofițeri ai statului major turcesc, cari travestiți în haine muncitorești au lucrat zile întregi numai ca să spioneze forturile.

— **La pîndă...** Sub titlul »Băn țel fără rost« citim în »Gazeta Transilvaniei« din Brașov:

Articolul nostru »Friguri de organizare« publicat în nrul 234 din 6 Noemvre al »Gazetei« și subscris de »Argus«, a fost reprodus în întregime de »Telegraful Român« și de »Drapelul«. Acesta din urmă scrie următoarele cuvinte introductive:

»Cu acest titlu publică sub pseudonimul: »Argus« (Doar n'o fi dl Babeș? — N. R.) »Gaz. Trans.« un articol de fond în nrul de Duminecă, ocupîndu-se cu pornirea de organizație a preoțimei. Articolul din chestiune, care a venit din cercuri preoțești exhaustivă pe deplin și din toate punctele de vedere această chestie, care s'a abordat în sinul preoțimei noastre de cătră elementele cu »mîncărime« vorbind pe românește.

Întrebăm »Drapelul«, că pentru ce e cuprins iarăș de bănuiele? »Drapelul« știe bine, că ziarul nostru n-a avut și nu are nici o legătură cu dl Babeș și cu toate aceste bănuiele, că »Argus« ar fi dl Babeș. Apoi cu câteva șire mai în jos afirmă, că articolul din chestiune a »venit din cercuri preoțești.« Iată-l deci pe dl Babeș — preot!

Mania aceasta de veșnice bănuiele, fără nici o bază, e cel puțin ridicolă.

Pe semne nu s'au mai urit să stea la pîndă... înzadar.

— **Un Institut financiar prima.** Din New-York vine știrea că aici s'ar fi înființat un institut financiar, un fel de bancă, care ș facepe orele de oficiu de seara și se închide dimineața. Se cheamă că de aici înainte nu trebuie să fi tot cu grija în spinare că s'au isprăvit banii și n'al de unde lua, ca »să mai vin'o oacă« fi dai o repezeală și arunci pe deoparte o poliță ca să-ți lasă pe de alta gologanii. Fain lucru ar mai fi de i-ar veni cuiva ideea salvatoare să deschidă și la noi o bancă model New York. Când rătăcind așa pe trei cărări în zori de zi cu punga goală, câte trei prinși pe după cap și suflînd a chef pe nări am mai putea face rost și de »peritive« fie chiar pe cambiu.

— **Scritorul Tolstoi.** Intorsătura care a fost poate cea din urmă fază din viața uriașului cugetător, a fost fatală. Sguduît de peripețiile drumului Tolstoi zace în lețargie în micul orașel Astepova. Contesa Sofia și copiii sânt desnădăjduiți.

Se spune că cu toată boala ce a apucat-o subit, soția scriitorului încă a venit la Astepova. Contesa se simte foarte slă-

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Gulere

și

Manșete.

Numai calitate bună.

Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ

Welsmayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi

bită și ieri a chemat un duhovnic și s'a cuminecat. Fata lui Tolstoi, Alexandra a trimis o telegramă la Petersburg în care spune că tatăl său suferă de bronchită, dar până acum nu e nici o primejdie. În jurul patului lui Tolstoi e întreagă familia împreună cu prietenul său Cserkov, care a spus că Tolstoi se pregătea de mult să facă pasul acesta, căci vrea să aștepte moartea cu gândul curat.

Se vede că și Tolstoi, bătrânul ateu, în pragul mormântului, pătruns de cucernicie își pleacă genunchii și vrea să moară împăcat cu cele sfinte.

Din Petersburg anunță o telegramă că guvernorul din Caluga a dat ordin poliției să-l lase pe Tolstoi să treacă neîmpiedecat, chiar de nu va avea pașaport. Și episcopul din Chelm a iertat pe distrugătorul de sanctuare, căci într-o pastorală a sa atrage atenția preoțimii asupra faptului că Tolstoi s'a abătut iar în via Domnului, și nu numai să se pocăiască, dar are lipsă și de vindecare, drept aceea să-l primească bucurios dacă ar voi să se retragă într-o mănăstire.

— **Șurubul celebrității.** Ziarul parisiens «*Presse Associée*», a adresat artistelor de renume întrebarea în ce constă taina succesului. Artistul Joette Gullbert a răspuns: Mă întrebați cum am ajuns lauzatului scenei? Nimic mai simplu decât să răspunzi la aceasta. La început ceream de fiecare seară un Louis d'or și mi-l dau; pe urmă patru, îmi dau și aceștia, ceream zece, mi-l dau, apoi douăzeci și cincisprezece, mai târziu treizeci și cincisprezece și atât. Dacă vreți să-ți aduni o avere frumoasă să te adresezi numai directorului dela Alcazar d'Érè din Champs Elysées, primești în fiecare după amiază dela două până la patru. Ei, la sistemul meu, nu v'am tănuțit nimic. Și fiindcă nu l deloc complicat, lumea îl crede cu mult mai greu. Uite, proba despre contrariu, dar trebuie să ai îndrăzneală să-ți spui părurile și eu nici odată n'am fost laș și nici n'am ezitat. Îmi mai trebuiau pentru carieră o păreche de mânuși frumoase negre, lungi, bunișoare, asta-i lucrul de căpetenie. Cu mâinile însă să nu faci gesturi largi, largi, dar să faci necondiționat o mută plictisită. Publicul bun, cel care e cu adevărat bun își zice: «*Biața femeie, câtă i de cruțătoare, și cu toate că se plictisește strașnic e atât de bună că ne cântă câte va bucăți. Într'adevăr femeiușca asta e draguță.*» Dar nu trebuie să uși că cântecul să l faci nițel pe nas, astfel corzile vocale obosesc mai târziu. Textul nu trebuie învățat pe din afară, la ce e bun suflerul? Nici nu trebuie să-l înțelegi asta-i datoria publicului.

Nu zic că-ți mai lipsește și un dram de inteligență, dar de n'o ai, n'are a face. Să te plogonești, să rizi și să apari frumos și subit de după culise. Asta-i totul, și pot să-ți spun că nu e greu.

— **În joben și desculț.** Sectele religioase și-au găsit în Londra un nou apostol cu numele Short Henry, care umblă prin mănăstirile orașului desculț și îmbrăcat într-o somptuoasă redingotă i-ar în cap poartă un joben strălucitor. Noul apostol spune că civilizația modernă a dat în extremități și trebuie să ne întoarcem la Hristos. E de remarcat însă faptul că își găsește discipuli numai între ovreii, cari și azi așteaptă pe un nou Mesia.

— **Liberarea lui Seinfeld.** Din Cracovia se anunță că ovreii Seinfeld, arestat pentru escrocherii și falșuri de un milion de lei, a fost azi liberat contra unei cauțiuni de 200000, depusă de rudele sale.

— **Cununie.** Domnișoara Silvia Tămășdan din Pecica română și dl Demetriu Morariu din T. Scaș își anunță cununia ce va avea loc la 20 Noembrie n. în biserica română din Pecica-română.

— **Dșoara Anica Brătolu** (Teluș) și dl Ion Mihu Ciufudeanu (Blaj) își anunță cununia care

va avea loc la 20 Noembrie n. în biserica gr.-cat. din Teiuș.

Felicitările noastre!

— **O familie numeroasă.** În orașul Jackson County din Kentucky trăiește femeia Jane Moris, care și-a serbat zilele acestea a 82-a aniversare dela naștere. Doamna Jane se poate mândri a fi una dintre mamele cele mai bogate în descendenți, căci are în păr cincisprezece nepoți și zece fete și se vede că aceștia urmând pilda mamei n'o dau de rușine, căci cel mai bătrân dintre fiiclori are zece copii, cea mai mare dintre fete are treisprezece și mizina șaisprezece. Toți acești copii sânt sănătoși și trăiesc fericiți.

— **Apașii.** Lumea apașilor, cu crimele lor îndrăznețe, cari în înveșnică spaimă Parisul și oamenii cari petrec aici, pot servi un interesant studiu psihologiei criminaliste moderne. Despre aceștia a scris o carte profesorul german Reiss spunând că spaima de apași e exagerată și nu l adevărat că a umbla noaptea pe străzile Parisului înseamnă să-ți risici viața sau cel puțin înțelegerea corporală. Sânt cu mult mai primejdioși apașii din Marseille din cauza căror a trebuit stațificată poliția orașului. Profesorul Reiss li cunoaște foarte bine și a stat în legătură cu ei prin tavernele compromise din mănăstirile suspecte, li știe din sale afumate de joc și din cafelele rău făimante. Cât privește părerea că apașii parisiens nu aparțin unei țovărășii, e greșită. Au un șef, de care trebuie să asculte toți, încolo însă lucrează fiecare cum li taie capul. Rar când se constituiesc în bande mai mici. Apașii parisiens când au bani nu petrec numai în crășmele din Mahala, ci intră și în salele de petrecere din Mortmartre, căci sânt fanatici ai distracției în lumea elegantă. Că apașii se înmulțesc mereu și nu se tem de pedeapsă, e de multămit iperumanității legilor, cari le croiesc pedepse surprinzătoare de ușoare sub cuvânt că au fost în stare turmentată s'au au săvârșit crima din apărare legitimă.

— **Convocare.** Membrii fundatori, pe viață, ordinari și ajutători, precum și toți ceilalți, cari se interesează de cultura poporului din ținutul nostru se invită la adunarea cercului l. a despărțit mântului Ceica al «*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*», care se va ținea în Ceica la 21 Nov. n. a. c. cu următoarea ordine de zi: 1. deschiderea adunării prin președintele, 2. raportul secretarului, 3. raportul casarului, 4. conferința despre «*Astra*», 5. prelegere despre țovărășii, 6. înscriere de membri noi, 7. diferiți propuneri și dezbateri, 8. închiderea adunării.

Din ședința comitetului cercul ținută în Ceica la 28 Sept. 1910. Vasile Papp, dir. disp. Iulius Pataky, secretar.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »*Tribuna*« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți l cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »*Reuniunii femeilor române din Arad*« pentru zidirea unei școli de fete.

— **Atragerea atențiunea on. public asupra anunțului lui Eugen Lieblich, Sibiu, str. Erzsébet Nr. 56,** publicat în numărul de azi al ziarului nostru, pentru că atelierul fotografic a lui Lieblich este aranjat foarte modern și cu aparatele cele mai noi prin ce îi întrece pe toți fotografiile din Sibiu. Toate lucrările în branșa aceasta se execută artistic și cu prețuri moderate. Specialist în fotografierea copiilor.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Non

16 Nov. 1910.

Vremea e favorabilă pentru economie. Din unele părți vin știri despre mici înghețuri. Griul și seara

de toamnă răsar bine și încurind se vor sfârși și celelalte sămănături.

Tirgul de bucate e încă tot constrins.

S'a vândut azi

grâu 3000 mml.	9 80—	10 10
orz mml.	6 80—	6 80
ovăz mml.	7.80—	7 40
secară mml.	6.60—	6 70
păpușoi 400 mml.	4 41—	4 50

Prețurile sunt socolite în coroane și după 50 de chilograme.

Poșta Redacției.

Victor Eftimiu (București). Înțelegem încercările de-a vinde același bucată literară ia două-trei reviste — în același timp și la toate ca bucăți inedite (deși reprobăm acest procedeu), dar nu putem înțelege îndrăzneala de-a încerca a vinde aceeași bucată literară aceluiași ziar — în două rânduri.

Cronica rimată din urmă »*Mizerere*«, cu prețului

November — dureros pre'udiu

Al zilelor frigorigere —

Prin ramurile goale cântă

Funebrul toamnei »*Mizerere*«

și epilogul

Să nu regreti că-ți lași stăpânul,

Convinge te, sărman copist,

Că nu i născut poet Românul,

Românul e născut poet

ai mai publicat-o și în alte reviste din țară, dar ne ai mai vândut-o odată și nouă — în anul trecut. Am publicat-o în numărul 226 (31 Octomvru n. 1909). Deosebirea dintre poezii e că cea din anul trecut ne-a fost trimisă din Paris, cea de acum din București..

La astfel de colaborări renunțăm. Vă restituim și celelalte manuscrise nepublicate, dar plătite.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»*Tribuna*« Institut tipografic, Nichea și conș.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

O garnitură de mașină de treierat în stare bună se vinde din mână liberă. Prețul și condițiunile de vânzare se pot afla la proprietarul Patriciu Covaciu, învățator în Borossebes (cott. Arad).

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru officianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Cultivătorii de vii!

În interesul lor propriu și fac atenție, ca
altoii de Ermelék

pregătiți de oamenii mei specialiști exceleanți
se află deja la mine în cantitate obișnuită,
— conform ordinului ministerial. —

Altoi de vișă americană

și europeană cu rădăcini și netede precum
și mlădițele renumite »Delaware« cu rădăcini
și netede, se vând pe lângă garanția cu
prețurile cele mai moderate, iar comerzile
pentru soiurile »Ömre« și »Lovanna« rog
să se facă încă de-acum. Catalog de prețuri
bogat ilustrat, care conține multe lucruri
folositoare se trimite gratis și franco. Adresa:

Kágyi Szabó István,

proprietarul coloniei de altoi de Ermelék și
proprietar de vie în Bihar-Diószeg.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic,
broderie, și Institut pentru spălatul
rufelor cu abur, în ALBA IULIA.
Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire
de trusouri, albituri de desupt, de masă
și de pat, perdele și ori-ce lucruri din
branza aceasta cu prețuri foarte moderate.
Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul
de haine pentru bărbați și femei, pardesii
fără a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,

(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere
Diracțiunea pentru Ungaria în Budapesta
și reprezentanții societății din țara întreagă
precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Birou de informație.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului
românesc din provincă, m'am hotărât să
deschid în Budapesta un

Birou de informație.

Ori-ce informație referitor la petițiile
înaintate la ministerii, Curie, judecătorii
etc., ori-ce informații comerciale și în
general în ori-ce cauză — dau în
decurs de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând
toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijloacii comerciale, comande, etc. etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și speșele de
poștă pentru răspuns.

L. Olariu, Budapesta,
Budapest, Lajos utca No. 141. III/19.

Blănării!!!

precum: boauri (muff)
tocuri de picioare,
Jachete, după croiu
englez și francez. ber-
letuiești cu lână, etc.
reparări și tran-
stormări bune și
ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,

blănar
Temesvár-Jósefstadt,
Bem-u. No. 23.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința
onoraților domni, preoți și învățători,
precum și întregului public român, că
mi-am deschis în Pâncota (Pankota)
Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine
bărbătești, precum: saloane, sacouri,
paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri
etc. Mai departe efeptuesc și prenoesc:
odăjdii bisericești precum: prapori,
patrafiri, reverenți și a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public
român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștiințios!

CANARINI

ziua și la lumină. Cântăreață tânără 4, 5 fl.
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele cana-
rine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl.,
după soi. Catalog de
prețuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muțe și câini de soi se
capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru
ajungerea comenzilor la los în viață se
garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Procurați

dela librăria „TRIBUNEI“

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc“

aranjat de

GEORGE BUJIGANU

învăț. în Deliblată.

Cel mai practic op bi-
sericesc, cea mai bogată
antalogie a cântărilor
bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documen-
tează iușala cu care a trecut prima ediție
în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare,
pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-ne-
gru. Cuprinde rînduiele tuturor sărbăto-
rilor de peste an, precum și tipul bisericesc
Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima
compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor.
legat în pânză frumos aurit 12 cor.,
legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu
se mai află, numai după comanda specială
bucata 16 cor. plus porto postal 60 fl.

Intrebuițarea »Cantorului Bis.« disper-
sează pe toate celelalte cărți bisericești,
ca: mineiul, triodul, pentecostarul, molit-
velnicul etc.

Raritate bisericească, mai câteva
exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de
sărbători bisericilor și
specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei
și librăriei „Tribunei“.

M. Schromm
mehanic

Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur

marele său atelier mehanic aranjat în Braşov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branşă; precum:

maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte, pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

Noutate senzaţională.
600 bucăţi numai 4 cor.
1 clasornic Anker practic, aurit, umbilă 36 ore, cu lanţ, pentru care se dă garanţă 3 ani, 1 cravată modernă de mătăsă pentru bărbaţi, 3 buc. batiste foarte fine, 1 inel pentru bărbaţi cu imitaţie de piatră scumpă, 1 sugaretă cu ambră, 1 broş elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă de toaletă practică pentru buzunar, 1 portofel de piele pentru bani 1 cuţit de buzunar cu aparat, 1 păreche de nasturi pentru manşete, 3 nasturi la plept tolu aurit (double) cu închizători patente, 1 album elegant pentru chipuri, conţinând 36 chipuri, de o fumuseţă universală, 5 obiecte de lux, mare veselie p. tinări şi bătrâni, 1 registru foarte folositor pentru scrisori, 20 obiecte de corespondenţă şi încă 500 buc. obiecte diferite, foarte folosite în casă. Toate la oală cu clasornicul care singur preţuieşte mai mult numai 4 cor. Pe lângă ramburs trimite **Zentral-Versandhaus : F. Windisch, KRAKAU, Nr. 625.**
NB. Obiecte ce nu convin se rescumpără.

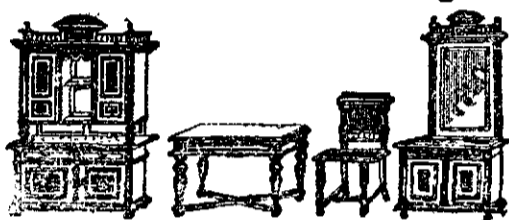
Zaharie Bârsan:
Impresii de Teatru din Ardeal
à 2 cor.
(10 fileri porto)
: Se poate căpăta la Librăria Tribunei Arad.

Atelierul cu instalaţii electrice pentru cuţite şi tocilărie — a lui **HUBERT GYÖRGY** Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuţirea şi repararea de foarfeci, cuţite, brice şi tesacuri de bucătărie în condiţii ireproşabile şi pr. **Mare depozit de unelte** şi utensili pentru barbieri, ca foarfeci, brice şi curele de ascuţit etc. etc. Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimit 12 deodată. —

MAGAZIN DE MOBILE
Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii şi mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primeşte ori-ce lucrări pentru aranjamente de şcoli, biserici, magazine, birouri şi locuinţe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă preţuri moderate şi din material uscat. Desemne şi proiecte fac grabnic şi gratuit.

Motoare şvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)
în poziţie orizontală şi verticală.
Maşini motorice ieftine şi sigure, se pot instala oriunde.
Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuţie! Execuţie promptă.

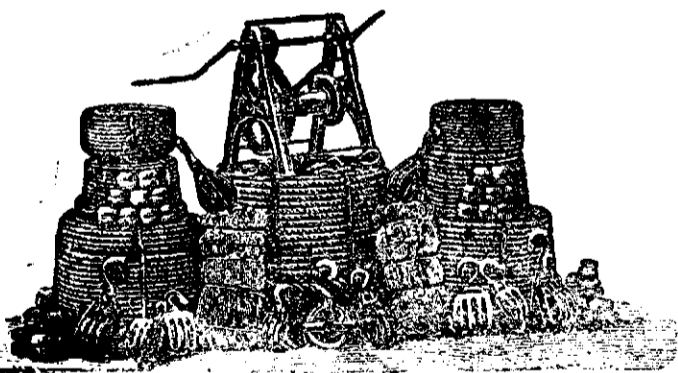
Surányi Victor
inginer tehnic diplomat, fabricant de maşini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereţi catalog.

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui **Joanovics János.** Tot-felul de funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Aşezare şi scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos).** Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin şi birou: Palatul Poporului.

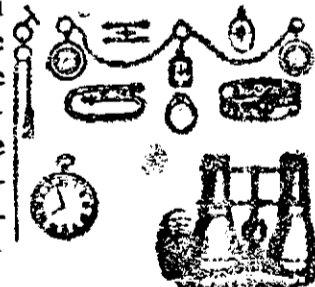
Funării de cânepă, pentru uzinuri şi economii:
Funii pentru trăsuri (pentru sân), legătoare de snopi, funii pentru boi: opritoare, ştreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, reţele pentru cai etc.

Torturi pentru ţesături, brăuri de cânepă şi de jută (pânză), bătaoare de cânepă, pânze (Pack) ţesături, saci de cânepă, pânză şi jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cerşi şi codorişti etc. etc. **Serviciu prompt**

Cel mai mare magazin de giuvaerice şi ceasornice, clasornicar, giuaerglu şi opticar **Tamás István** Gyulafehérvár, Plata Hunyadi - (lângă Hotel Elisabeta).

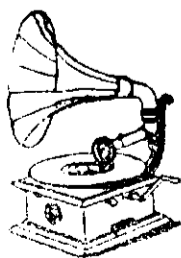
Recomandă ori-ce juvaere de aur şi argint, ca lanţuri de aur pentru bărbaţi şi femei, ceasornice de buzunar, fabricaţie din Şvizzera, ca renumitele ceasornice Omega şi pendulele şi deşteptătoare Becht, ochelari, articole optice, termometre pe lângă preţurile cele mai convenabile. - **Reparaturi de ceasornice** şi juvaere pe lângă garanţie. **Cumpăr aur sfărmat** şi argint precum şi ori-ce juvaere pe lângă preţurile cele mai moderate şi serviciu conştiţios. Toate comanda sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în Sibiu, (Nagy-szeben) Piaşa-mică 24.

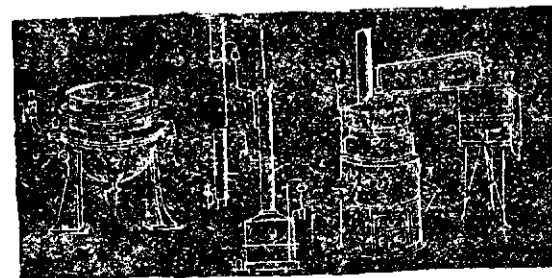
Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin şi cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, armonice, şi totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune şi mai ieftine corzi de violine. **Mare depozit de Gramofone** în diferite mărimi, precum şi **Scala-Record.** Mare asortiment de plăci pentru gramofone cu preţuri ieftine. Comanda se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. **Reparaturile se execută artistic** şi cât se poate de prompt.

ALBERT LINDENFELD hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u. 4.

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât noi cât şi reparaturi ca, **cazane pentru fert rachiu,** aranjamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turnătorie de alamă, țigăi, paturi compreste, pue şi instalaţii de apaducte pe lângă preţuri conven. **Cumpăr aramă nefolosibilă** pentru preţuri mari.

Prima atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

BERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și mălestru piatră.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmură, labrador, granit, sticlă etc. Kolozsvár, Ferenc József út 25.

Biroul Central:

Nagyszében, Fleischergasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5^{0/10}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipen spese de intabulare, converten datorile de interese mari.

== Rezolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

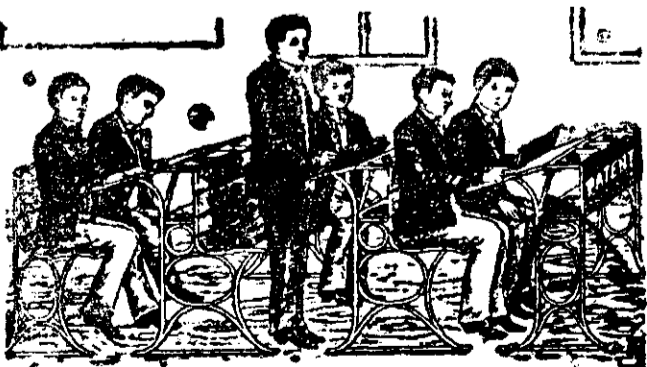
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acelușilor de afaceri abili și domni la încredere.

Cele mai moderne **moblie de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higie-nice de școală** și mobilarea locuințelor, hotelelor, spitalelor și

școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reispergasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Grădini și Parcuri

transformează și plănuiește:

Nagy Sándor, Arad,

Illés-uteza No. 66.

Cultivarea proprie a pomilor de lux și a tufelor de ornament.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
Budapest IV. Csi ut 79.

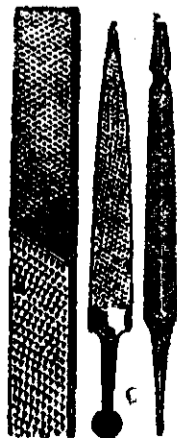
Îmi las îndrăzneala a strage aten-
ția mea on. publică asupra atelierului
meu de pictură de sticlă.
Ca specializat fac gramuri de biserici,
verande și sufragerii.
Mai departe plumbuit de artă, gra-
vuri pe sticlă și rame de aramă, pre-
cum și alte obiecte în bransa aceasta.

STEIN MIKLÓS

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
ciantilor atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de plane cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Plane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainta de ce ti-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} pentru foc

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stînga și tal cu fe-
restrăul propria circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și pro-
vință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la
cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru.
Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt
în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale
onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători
tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze mo-
delele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate
din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol
și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér
No 20, lângă Hotel Central (Központi Számloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de
aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China,
astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută foarte artistic
tofelul de obiecte în această branșă, ceasornice și se reparaază
și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negățător și industriaș e: **Promptitu-
dine, ieftinătate și încredere.**

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința pre-
țurilor cât și a executării de obiecte să convîng on public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
ceasornicar și bijutier.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

== Execută tofelul de icoane artistice. ==

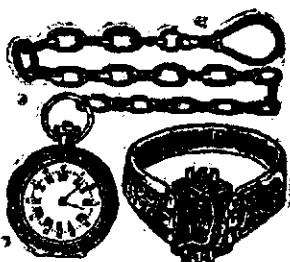
Platinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimei este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ceasornicar și givaerglu

ceasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ceasornice exclusiv numai fine și
cari umblă precis.

Ceasornice foarte bune pentru că-
lătorii.

Ceasornice elegante p. tineri.

Ceasornice frumoase, pentru dame.

Ceas. deșteptătoare de buzunar în

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru

zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparaț.

Garantă deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațele, bro-
șete, lanțuri de grumazi și pentru

oroloage, amulete.

Tofelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparaț
al renumitel firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparații și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trierată. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparații de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articli tehnici. Fișile magnetice. Unsur. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilene. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințos
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

